

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

نقش باورهای مذهبی در افزایش سرزندگی تحصیلی

سعیده تاج الدینی رابری*^۱، ساعد زینلی کرمانی^۲، سعید تاج الدینی رابری^۳، محمد صادق زینلی^۴

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان

stagadini@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیرجان

۴. کارشناس ارشد مدیریت شرکت توزیع برق جنوب کرمان

چکیده

هدف از مطالعه حاضر بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی باورهای مذهبی در افزایش سرزندگی تحصیلی بود. آزمودنی‌های این تحقیق شامل ۲۵۷ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان رابر با میانگین سنی ۱۸-۱۵ سال بود که شامل کل جامعه آماری نیز می‌باشد. مشارکت‌کنندگان، پرسشنامه سرزندگی تحصیلی و باورهای مذهبی آذربایجانی را تکمیل نمودند. برای بررسی پایایی از شیوه آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی از شیوه تحلیل عاملی استفاده شد. نتایج گویای نقش پیش‌بینی‌کنندگی باورهای مذهبی در سرزندگی تحصیلی بود. به عبارتی با افزایش باورهای مذهبی می‌توان شاهد افزایش روحیه سرزندگی و نشاط در تحصیل و یادگیری در افراد بود. کلمات کلیدی: سرزندگی تحصیلی، باور مذهبی.

مقدمه

سرزندگی و نشاط انسان، به دلیل تاثیر شگرفی که بر تمام ساختارهای شخصیت^۱ و بروز رفتارهای انسان دارد، پیوسته مورد توجه پژوهشگران حوزه تربیت بوده (مرادی، جعفری و عابدی، ۱۳۸۴). انسان در مسیر زندگی خود همواره با چالش‌ها و فرصت‌هایی روبه‌رو بوده و در برخورد با این مشکلات از توانایی‌های خود بهره‌برده و راهبردهایی را برای مدیریت موقعیت، انتظارات، سازگاری و کنار آمدن به کار می‌گیرد. این توانایی‌ها شامل توانمندی‌های زمینه‌ای، شخصی و تاریخی است (کار^۲، ترجمه شریفی و نجفی زند، ۱۳۸۵). اما بخش قابل توجهی از این چالش‌های پیش‌رو مربوط به دوره نوجوانی است که چالش‌های تحصیلی از قبیل نمره کم، استرس، تهدید روحیه اعتماد به نفس در نتیجه عملکرد، کاهش انگیزش و تعامل از جمله این موارد است. دوره تحصیل، دوره‌ای از زندگی است که تغییرات اجتماعی و شناختی به سرعت در آن اتفاق می‌افتد (اسپییر^۳، ۲۰۰۰).

عواملی که باعث سازگاری آدمی با نیازها و تهدیدهای زندگی می‌شوند، اساسی‌ترین عوامل مورد بررسی رویکرد مثبت می‌باشند. بر طبق این رویکرد توجه بیشتر معطوف به سلامت روانی افراد و یافتن پاسخی برای سوال چه می‌توانست باشد است، به دنبال راهی که بتواند به افراد کمک کند تا شایستگی‌های خود را بروز دهند (حسینی قمی، ۱۳۹۰). این رویکرد به دنبال افزایش شادمانی و سلامت است و بر مطالعه علمی در مورد نقش نیرومندی‌های شخصی و ارتقای سلامت بهینه تاکید دارد (کار، ۱۳۸۵). ماحصل این شادمانی و سلامتی روان سازگاری در زمینه‌های مختلف زندگی از جمله سازگاری در انتقال به محیط یا موقعیت جدید در روابط بین فردی و در موقعیت‌های آموزشی که از آن تحت عنوان سازگاری تحصیلی یاد میشود (پتوس^۴، ۲۰۰۶؛ دهقانی زاده، حسینچاری، ۱۳۹۱). این سازگاری نیازمند داشتن توانایی‌ها و استعدادهایی است که افراد را در برابر فشارها و مشکلات حوزه تحصیلی مقاوم میکند که از آن تحت عنوان سرزندگی تحصیلی^۵ یاد میشود. سرزندگی تاب‌آوری فرد را در حوزه روانشناسی مثبت‌نگر نشان میدهد. سرزندگی تحصیلی به عنوان توانایی دانش‌آموز برای موفقیت در مواجهه با موانع و چالش‌های زندگی تحصیلی تعریف میشود. مارتین و مارش^۶ (۲۰۰۸) سرزندگی تحصیلی را پاسخی مثبت سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه زندگی تحصیلی تجربه میشوند می‌دانند. چالش‌ها، موانع و فشارها جزء پایدار محیط‌های آموزشی و مدارس هستند (مارتین و مارش^۷، ۲۰۰۶، ۲۰۰۸، گزنانز و پادیل^۸، ۱۹۹۷، اوراسترین و براون^۹، ۱، ۱۹۹۹، دهقانی زاده، حسینچاری، ۱۳۹۱). دانش‌آموزانی که در امر سازگاری تحصیلی با مشکل روبه‌رو می‌شوند احتمالاً در سایر ابعاد زندگی دچار مشکل می‌شوند (روسر؛ اکلس و سامروف^{۱۱}، ۱۹۹۸). یکی از عواملی که به نظر میرسد می‌تواند نقش شایانی در رشد سرزندگی تحصیلی داشته باشد باورهای مذهبی است. احتمال می‌رود افرادی که باورهای مذهبی قوی-

1- personality

2 -carr

3 -spear

4- pettus

۵- academic buoyancy

6-martin & marsh

7- marten & marsh

8-gonzalez & padilla

9-overstreet & braun

10-overstreet & braun

11- roser & akles & samerof

تری دارند از شادابی و سلامت روان بیشتری برخوردار باشند. این اعتقادات و به طور اخص مذهب به عنوان یک عامل اصلی در زندگی بسیاری از افراد است و می‌توان میزان دینداری فرد و تعهد او به آداب و تعالیم دینی و مذهبی را یکی از عوامل موثر بر بهداشت روانی فرد دانست (فیروزی، امینی، اصغری و مقیمی دهکردی، ۱۳۹۲). در عصر حاضر یک سلسله پرسشها و تردیدهایی در ذهن قشر جوان ایجاد شده است که ماحصل آن به وجود آوردن اضطراب و تشویش شده است. روانشناسان معتقدند که تنها روزه ای که امید است آتش این اضطراب را بخواباند داشتن ایمان به خداوند و اعتقاد به منبع حقیقت و یک قدرت مافوق انسانیت است، زیرا تنها نیرویی که میتواند بر مشکلات فایق آید نیروی الهی است (صدری، جعفری، ۱۳۸۹).

محققین و روانشناسان عصر حاضر معتقدند که آرام روحی، هیجانات و فشارهای بیرونی موجب بیماری میشوند. در چنین شرایطی داشتن ایمان و اعتقاد به خداوند به عنوان مبدا حقیقت و یک قدرت مافوق تصور می‌تواند ما را از این چالش نجات بدهد (مطهری، ۱۳۶۸: ۹۸) به طور کلی باورهای مذهبی از ارکان اصلی فرهنگ هر ملتی است و شیوه زندگی یکی از شاخص‌های ارزشمند سلامت روان است. به طور کلی باورهای مذهبی با واسطه یا بی واسطه در سلامت روان دخیلند و این باورها و ارزشهای مذهبی از عناصر مهم تشکیل دهنده شخصیت است (رشیدیپور، ۱۳۷۱: ۷۳)

عشق به خداوند انسان را به فعالیت و کار و کوشش و امید به آینده را در او دوچندان می‌کند. کسی که خود را به عنوان عنصری مفید تلقی میکند سلامت روان و سرزندگی او تامین میشود. بررسی‌ها نشان داده کسانی که با آموزش‌های دینی پرورش یافته‌اند بیشتر از افرادی که چنین آموزش‌هایی نداشته‌اند در راه اهداف ارزنده اجتماعی گام برداشته‌اند چرا که برای آنها رضایت پروردگار بالاترین کار است (احمدی، ۱۳۷۴: ۸۴). آنچه که ذهن انسان را به تفکر و تلاش واداشته، معرفت نفس یا خودشناسی است که به خوبی میتوان دید که تعالیم اسلام و قرآن کریم مناسب‌ترین راه برای رسیدن به خودشناسی و رشد شخصیت و ارتقای نفس به مدارج کمال انسانی است. می‌توان به کمک حقایقی که در تعالیم اسلامی و قرآنی در باره حالات روانی انسان آمده شخصیت انسان را رشد بدیم و انگیزه‌های موجد اصلی رفتار و عوامل هماهنگ کننده شخصیت را بشناسیم، چرا که مبانی دین مبین اسلام و قرآن سخن پروردگاریست که به طبیعت و اسرار آفرینش آگاهتر است. (صدری، جعفری، ۱۳۸۹).

در یک مداخله بالینی نقش دعا کردن توسط خود و دیگران بر میزان اضطراب و افسردگی و عزت نفس از طریق شاخص‌های ذهنی و عینی ارزیابی شده است. یافته‌ها نشان داد که در تمام شاخص‌های ذهنی و در بیشتر شاخص‌های عینی، دعا کاهش اضطراب و افسردگی و افزایش عزت نفس و سرزندگی را موجب شده است (اولایر، ۱۹۹۹). در واقع دین تعبیری روانشناختی است که میتواند روی نتایج زندگی انسان اثر بگذارد (رفیعی هنر و جان بزرگی، ۱۳۸۹).

از طرفی تاثیر باورهای مذهبی چه به عنوان مولفه ای موثر در سبک فرزندپروری و چه به عنوان عاملی موثر در رشد سرزندگی تحصیلی ضرورت و جوب چنین پژوهشی احساس شد. لازم به ذکر است که آشنایی با وضعیت جهت گیری مذهبی در نوجوانی و جوانی در سامان دادن به فرایض دینی و فهم و تلاش برای تدبیر روش‌هایی برای رشد و پرورش شخصیت سالم دینی و بالطبع تاثیر آن در نوع نگرش فرد به تمام حیطه‌های تحصیلی، شغلی و شکل گیری سرزندگی تحصیلی موثر می‌باشد بر این اساس پژوهش حاضر به منظور آگاهی از تاثیر مولفه باورهای مذهبی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی انجام شده است. به طور واضحتر این پژوهش بر آن بود که نقش متغیرها پیش‌بین باورهای مذهبی

را در پیش‌بینی عامل سرزندگی تحصیلی بررسی نماید. باتوجه به مطالب بیان شده این تحقیق در پی پاسخ‌گویی به سوال زیر است.

۲. آیا بر اساس میزان ونوع باورهای مذهبی می توان سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی کرد؟

روش پژوهش

طرح این پژوهش از نوع همبستگی و به طور مقطعی است. آزمودنی‌های این تحقیق شامل ۲۵۷ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان رابر با میانگین سنی ۱۸-۱۵ سال بود که برای انجام این پژوهش تمام جامعه دانش-آموزان دختر مقطع متوسطه ارزیابی شدند.

ابزار اندازه‌گیری

به منظور جمع آوری داده‌ها، در این پژوهش، از سه ابزار شامل: پرسشنامه سرزندگی تحصیلی، مقیاس تجدید نظر شده باورهای مذهبی آذربایجانی استفاده شد که در ادامه به معرفی هر یک از این مقیاس‌ها پرداخته می‌شود. پرسشنامه سرزندگی تحصیلی: برای سنجش مقیاس سرزندگی تحصیلی از پرسشنامه‌ای که حسینچاری و دهقانی‌زاده (۱۳۹۱) در این زمینه بر مبنای مقیاس سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (۲۰۰۶) مورد باز نویسی قرار داده‌اند استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۱۰ گویه است که در مجموع ۰/۳۷ واریانس متغیر سرزندگی را تبیین می‌کند که این گویه‌ها در جدول زیر به طور خلاصه شرح داده خواهد شد.

گویه‌ها	بار عاملی
۱. اگر در مدرسه نمره بدی بگیرم باز هم میدانم روز خوشی خواهم داشت	۰/۶۴
۲. اگر درس‌ها زیاد باشند و من وقت کافی نداشته باشم، می‌دانم چطور با شرایط کنار بیایم و خوش هم باشم.	۰/۵۶
۳. می‌دانم که اگر نمره بدی هم بگیرم، اعتماد به نفسم همچنان بالا خواهد بود.	۰/۶۰
۴. اگر معلم زیر برگه ام بنویسد خیلی بد، مواظبم اعصابم خورد نشود و روزم خراب نشود.	۰/۵۰
۵. اجازه نمی‌دهم استرس درس خواندن خوشی‌هایم را از بین ببرد.	۰/۶۳
۶. اگر نمره بدی بگیرم باعث نمی‌شود با دوستانم در مدرسه خوش نباشم.	۰/۶۷
۷. حتی روزهایی که برای امتحان آمادگی کافی ندارم هم در کنار بچه‌های مدرسه خوش هستم.	۰/۵۵
۸. اگر وقت کافی برای درس خواندن نداشته باشم، باز هم سعی میکنم اعتماد به نفسم را حفظ کنم.	۰/۶۵
۹. اگر معلم از من بپرسد و نتوانم جواب بدهم، خ. نسرودی خودم را حفظ می‌کنم و بعد از کلاس هم خوش اخلاقم.	۰/۷۰

بررسی روایی این پرسشنامه توسط حسینچاری و دهقانی‌زاده (۱۳۹۱) نشان داد که این مقیاس از همسانی درونی برخوردار است. در رابطه با پایایی این ابزار ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۹ است.

پرسشنامه باورهای مذهبی آذربایجانی: برای سنجش جهت‌گیری مذهبی از آزمون جهت‌گیری مذهبی که توسط آذربایجانی و دادستان (۱۳۸۳) ساخته شده است استفاده گردید. این آزمون با موضوع ایمان و بر اساس توصیف

ویژگی‌های افراد مومن و بر اساس آیات و روایات طراحی شده و شامل ۱۰ مقوله متمایز است. که در نهایت بازخورد کلی انسان به دین را نشان می‌دهد. این ده مقوله عبارتند از ۱. رابطه انسان با خدا ۲. رابطه انسان و دین ۳. رابطه انسان و آخرت ۴. اولیا دین ۵. اخلاق فردی ۶. روابط اجتماعی ۷. معیشت ۸. خانواده ۹. ابعاد جسمی ۱۰. انسان و طبیعت.

فرم اولیه شامل ۹۰ سوال بود که دوباره توسط سازندگان مورد تجدید نظر قرار گرفت و در نهایت فرم ۳۱ سوالی آن تهیه شده است. این آزمون بر اساس مقیاس چهار درجه‌ای کاملاً مخالفم، تا حدودی مخالفم تا حدودی موافقم، کاملاً موافقم، می‌باشد که آزمودنی در هر پاسخ یکی از گزینه‌ها را انتخاب کرده است. روایی محتوایی آزمون توسط استادان حوزه علمیه قم در حدود ۰/۸۰ گزارش شد. بعلاوه روایی سنجی توسط آذربایجانی (۱۳۸۲) انجام شده که نتایج حاکی از تمایز گروه‌ها در سطح معنی‌داری است.

روایی آزمون در پژوهش حاضر به شیوه تحلیل عاملی بررسی و محاسبه شد. نتایج تحلیل عاملی به شیوه چرخش واریماکس وجود دو عامل در گویه‌ها را تایید کرد. در این آزمون ۲۱ سوال مربوط به عامل عقاید و مناسک و ۱۰ سوال مربوط به عامل اخلاق می‌باشد مقدار ضریب KMO برابر ۰/۸۸ و ضریب کربوت بارتلت برابر ۵۴۶۹/۷۰ می‌باشد.

یافته‌ها

ابتدا یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و سپس چگونگی رابطه متغیرهای پژوهش به عنوان مقدمه تحلیل‌های بعدی و همبستگی آنها با یکدیگر محاسبه شد.

جدول ۱: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱- باورهای مذهبی	1	-.175*	-.110	-.053	.067
۲- سرزندگی تحصیلی		1	-.079	-.026	.045

یافته‌های موجود در جدول ۱ (ماتریس همبستگی متغیرها در کل نمونه مورد مطالعه) حاکی از این است که باورهای مذهبی با سرزندگی تحصیلی رابطه منفی و معنی‌داری دارد. برای پاسخگویی به سوالات پژوهش از رگرسیون به شیوه گام به گام استفاده شد.

متغیر	R	R ²	F	Sig	β	Sig
باورهای مذهبی	.۰۱۷	.۰۰۳	۶/۲۶	.۰۰۱	-.۰۱۷	.۰۰۱

متغیرهای پیش بین یعنی باورهای مذهبی به طور معنادار با سرزندگی تحصیلی رابطه دارد ($f=6/26$ و $p<0/01$) و حدود ۰/۰۳ درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی را تبیین می‌نماید ($R^2=0.03$). هم‌چنین متغیر پیش بین باورهای مذهبی، به طور معنادار و مثبت سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی می‌نماید ($\beta=-0/17$, $p<0.01$).

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس باورهای مذهبی بود. بررسی این سوال که آیا سبک فرزندپروری والدین پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی هست یا نه؟ نتایج نشان داد که سبک فرزندپروری والدین پیش‌بینی کننده مثبت برای سرزندگی تحصیلی می‌باشد.

در بررسی نقش باورهای مذهبی در سرزندگی تحصیلی نتایج حاکی از رابطه مثبت بین باورهای مذهبی است با سرزندگی تحصیلی به عبارتی در خانواده‌هایی که باورهای مذهبی عمیقتری دارند فرزندان از سرزندگی بیشتری برخوردارند.

به نظر می‌رسد باورهای دینی دارای اصولی است که اگر افراد آنها را در خود دارا باشند این اصول انسان را از بن بست می‌رهاند و انسان را از دچار شدن به ناراحتی‌های روانی دور نگه می‌دارد و زمینه‌های لازم جهت شکوفایی استعدادهای انسانی فراهم می‌گردد از سوی دیگر بهداشت روانی به طور مستقیم و غیر مستقیم در میزان کارایی افراد در تحصیل و یادگیری مؤثر است. تحصیل به عنوان یکی از فعالیتهای انسانی شدیداً تحت تاثیر بهداشت روانی دانش‌آموزان می‌باشد.

بر طبق یافته‌های این تحقیق عقاید مذهبی قویتر باعث ایجاد اثر مثبت تر روانی و در نتیجه به ارتقاء سلامت روانی و در نتیجه سرزندگی در تحصیل کمک می‌کند. این یافته با تحقیقات پیشین همسوست. به گفته آلپورت (۱۹۶۳) تنها مذهب با مبداء درونی سلامت روان را بهبود می‌بخشد. نتایج تحقیقات سراجی (۱۳۸۱) نشان‌دهنده ارتباط معنادار سلامت روان با جهتگیری مذهبی است. تحقیقات صبور (۱۳۸۷) نشان داده که دانش‌آموزانی که از نظر باورهای دینی در حد مطلوبی قرار دارند پیشرفت تحصیلی مطلوب‌تری را پیش‌بینی می‌کنند. از سویی می‌توان پیش‌بینی کرد که دانش‌آموزانی که باورهای مذهبی قویتری دارند طی کردن بحران هویت در آنها به سهولت بیشتر و بهتری صورت می‌گیرد. این امر خود می‌تواند بستر ساز مناسبی برای ارتقاء کیفیت یادگیری و در نتیجه سرزندگی تحصیلی باشد.

منابع

۱. حسینی قمی، طاهره (۱۳۹۰). روان‌شناسی مثبت‌نگر. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دوره ۶، شماره ۳.
۲. توزنده‌جانی، حسن؛ توکلی‌زاده، جهانشیر و لگزیان، زهرا (۱۳۹۰). اثر بخشی شیوه‌های فرزندپروری بر خودکارآمدی و سلامت روان دانشجویان علوم انسانی دانشگاه پیام نور نیشابور. فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد، دوره ۷؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۹۰.
۳. دهقانی زاده، محمد حسین و حسینچاری، مسعود (۱۳۹۱). سرزندگی تحصیلی و ادراک از الگوی ارتباطی خانواده؛ نقش واسطه‌ای خودکارآمدی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری، دوره چهارم شماره دوم.
۴. رشید پور، مجید (۱۳۷۱). تربیت کودک از دیدگاه اسلام. چاپ سوم، تهران: خانه کتاب.
۵. رفیعی هنر، جان‌بزرگی، مسعود (۱۳۸۹). رابطه جهت‌گیری مذهبی و خود مهارگری. سامانه نشریات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، سال سوم شماره اول، صص ۴۲، ۳۱.

۶. رفیعی، هنر و جان‌بزرگی، مسعود (۱۳۸۹).
۷. صدری، جمشید و جعفری، علیرضا (۱۳۸۹). بررسی رابطه باورهای مذهبی با سلامت روان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر). نشریه علوم رفتاری، شماره ۳، صص ۱۳۸، ۱۲۳.
۸. فیروزی، ابوذر؛ امینی، معصومه؛ اصغری، زهرا و مقیمی دهکردی، بیژن (۱۳۹۲). بررسی ارتباط باورهای مذهبی و سلامت روان دانش‌آموزان متوسطه شهر درگز. مجله بهداشت و توسعه، سال ۲، شماره ۲.
۹. کار، آلن (۱۳۸۵). روان‌شناسی مثبت علم شادمانی و نیرومندی های انسان. ترجمه حسن پاشاشریفی و جعفر نجفی زند. تهران: انتشارات رشد (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۴).
۱۰. مرادی، مریم؛ جعفری، سید ابراهیم و عابدی، محمدرضا (۱۳۸۴). شادمانی و شخصیت: بررسی مروری. مجله تازه‌های علوم شناختی. سال ۷، شماره ۲.
۱۱. مطهری، مرتضی (۱۳۶۸) انسان کامل، چاپ هشتم، تهران: انتشارات صدرا.

12. Allport, G. W., & Ross, J. M. (1967). Personal religious orientation and prejudice. *Journal of personality and social psychology*, 5(4), 432.
13. Barber, B. (1997). Socialization in context connection, regulation, and autonomy in the family, school, and neighborhood, and with peers. *Journal of Adolescent Research*, 12(2), 287-315.
14. Fitzpatrick, M.A. (2004). The family communication patterns theory: Observations on its development and application. *The Journal of Family Communication*, 4, 167-179.
15. Fitzpatrick, M. A. & Ritchie, L. D. (1994). Communication schemata within the family: multiple interaction. *human communication research*. 20. 275-301
16. Fitzpatrick, M. A. (1990). Family communication patterns: Measuring intrapersonal perceptions of interpersonal relationship.
17. Gonzalez, R., & Padilla, A. M. (1997). The academic resilience of Mexican American high school students. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 19, 301-317
18. Martin, A. J., & Marsh, H. W. (2006). Academic buoyancy and its psychological and educational correlates: A construct validity approach. *Psychology in the Schools*, 43(3), 267-282.
19. Marsh, H. W. (1990). A multidimensional, hierarchical model of self-concept: Theoretical and empirical justification. *Educational Psychology Review*, 2, 77-172.
20. Martin, A. J., & Marsh, H. W. (2008). Academic buoyancy: Towards an understanding of students' everyday academic resilience. *Journal of School Psychology*, 46(1), 53-83.
21. Spear, L. P. (2000). The adolescent brain and age related behavioral manifestations. *Neuroscience and Behavioral Reviews*, 24, 417-463.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

توجه: بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

PROPOSAL
پروپوزال

توجه: پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

ISI
Scopus

توجه: آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو